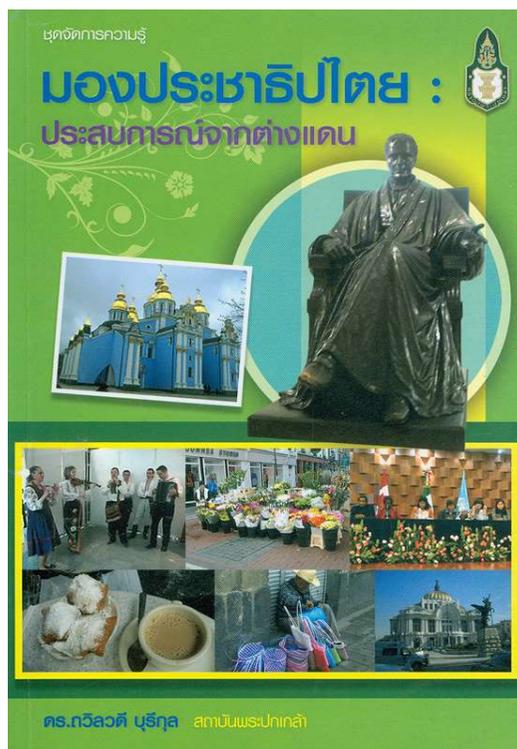

บทปริทัศน์หนังสือชุดความรู้ เล่มที่ 2 เรื่อง “มองประชาธิปไตย : ประสบการณ์จากต่างแดน”
ผู้แต่ง ดร.ถวิลวดี บุรีกุล สถาบันพระปกเกล้า

รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา แก้วหานาม
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
Associate Professor Dr. Kathanyoo Kaewhanam
Associate Professor of Public Administration,
Faculty of Liberal Arts, Kalasin University.

ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). *ชุดจัดการความรู้ มองประชาธิปไตย : ประสบการณ์จากต่างแดน*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

จำนวน 152 หน้า ปกอ่อน ISBN 978-974-449-510-5

หนังสือเล่มนี้เขียนโดย ดร.ถวิลวดี บุรีกุล ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า สารสำคัญของหนังสือเล่มนี้เป็นการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ของท่านอาจารย์ที่ได้เดินทางไปยังประเทศซึ่งเป็นประชาธิปไตยในหลายประเทศ จึงได้รวบรวมความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการและผู้สนใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทย ที่อยู่ในช่วงการเลือกตั้ง ซึ่งกำหนดให้มีการ

เลือกตั้งล่วงหน้าในวันที่ 17 มีนาคม 2562 และวันเลือกตั้งจริง วันที่ 24 มีนาคม 2562 เวลา 08.00 – 17.00 น. ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะนำไปสู่ประชาธิปไตย ในหนังสือเล่มนี้ เราจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ และประชาธิปไตยที่ไม่มีคุณภาพเป็นอย่างไร ประชาธิปไตยแบบไหนที่เราพึงปรารถนาและประชาธิปไตยแบบไหนที่ไม่พึงปรารถนา ผ่านประสบการณ์จากต่างแดน จำนวน 18 ประเทศของท่าน ดร.ถวิลวดี บุรีกุล โดยมีเนื้อหา ดังนี้

วอชิงตัน ดีซี : ดินแดนที่ผู้รักประชาธิปไตยไม่ควรพลาด ในเนื้อหาส่วนนี้ ได้กล่าวถึงปัจจัยเสริมสร้างการเป็นประชาธิปไตยที่ดี คือ ระบบนิติรัฐ โดยมีสถาบันตุลาการที่มีความเป็นอิสระ เป็นที่พึ่งของประชาชน เพราะศาลเป็นผู้ตีความกฎหมายที่เป็นธรรม มีฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภาทำหน้าที่ออกกฎหมาย และมีฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลเป็นผู้ใช้กฎหมาย ทั้งสามอำนาจมีหน้าที่ถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน และในอดีตที่ผ่านมาคนอเมริกันได้เลือกประธานาธิบดีแฟรงคลิน รูสเวลต์ ซึ่งพิการเป็นโปลิโอ โดยไม่ได้เห็นว่าการพิการดังกล่าวจะเป็นอุปสรรคในการบริหารประเทศ อีกทั้งยังสามารถเป็นประธานาธิบดีของคนอเมริกันถึง 4 สมัย ซึ่งอดีตประธานาธิบดีท่านนี้ให้ความสำคัญของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิทธิ เสรีภาพและความเป็นธรรม ซึ่งในวอชิงตัน ดีซี เป็นดินแดนที่คนอเมริกาต้องมาเยี่ยมชม อีกทั้งเป็นศูนย์กลางอำนาจและแหล่งเรียนรู้ทางวิชาการที่สำคัญของสหรัฐอเมริกา

คัทรีนา ในความทรงจำของชาวนิวออลีนส์ เมืองนิวออลีนส์ มลรัฐหลุยเซียน่า ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเมืองที่ผ่านการสูญเสียจากภัยธรรมชาติ พายุเฮอริเคนคัทรีนา ทำให้เขื่อนพังไหลทะลักเข้าเมือง ก่อให้เกิดความสูญเสีย แต่เนื่องจากเมืองมีการบริหารจัดการที่ดีจึงสามารถพัฒนาเมืองให้กลับมายังสภาพเดิมให้มากที่สุด ณ ที่แห่งนี้เป็นที่สงบเป็นเมืองโบราณแบบฝรั่งเศส เป็นแหล่งที่นักท่องเที่ยวชอบมาเยี่ยมชม โดยเฉพาะบริเวณจัตุรัสฝรั่งเศส ประชาชนส่วนหนึ่งเป็นชาวเคจัน อพยพมาจากประเทศแคนาดา มีดนตรีแบบสไตลของตนเอง มีอาหารที่มีรสชาติเฉพาะ เมืองนี้มีแม่น้ำมิสซิสซิปปีไหลผ่าน มีรถราง มีรถม้า มีรถเทียมพ้อ (ลูกผสมม้ากับลา) สำหรับให้นักท่องเที่ยวนั่งชมเมือง ที่สำคัญเมืองจะน่าอยู่ต้องมาจากการเมืองการปกครองที่ดี มีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ สามารถออกกฎหมายนำมาปฏิบัติหรือบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมืองนี้ยังคงต้องมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อรองรับภัยธรรมชาติที่มีทุกปี

ชาวเม็กซิโกชวนรวมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักที่ 10 ของปฏิญญาริโอ ประเทศเม็กซิโกเคยเป็นอาณานิคมสเปน ชาวเม็กซิโกตื่นตัวเรื่องการมีส่วนร่วมอย่างมาก ที่นี้เคยได้มีการประชุมสมาชิกเครือข่ายที่ร่วมตกลงนำหลักการที่ 10 ของปฏิญญาริโอ ไปปฏิบัติโดยเม็กซิโกเป็นเจ้าภาพ ปฏิญญาริโอเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ได้รับการยอมรับโดยรัฐบาลของ 178 ประเทศในการประชุมสหประชาชาติเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา โดยหลักการข้อที่ 10 มีความสำคัญมาก คือ ต้องการให้ประชาชนมีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เข้าถึงความยุติธรรม โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ ความโปร่งใส ความเท่าเทียมกัน และสำนึกรับผิดชอบ ประโยชน์ที่ได้รับจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือการเสริมสร้างค่านิยมและกระบวนการประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล

เม็กซิโกซิตี้ เมืองแห่งความลึกซึ้งและสถานที่รวมพลังของผู้หญิง มีการประชุมว่าด้วยการกระจายอำนาจ โดยมีนักเคลื่อนไหวระดับรากหญ้าและนักวิชาการกว่า 500 คน ทั่วโลก ณ เม็กซิโกซิตี้ เมื่อเดือน

พฤศจิกายน 2551 เกิดจากการสนับสนุนขององค์กรพัฒนาการวิจัยของคานาดา องค์กรพัฒนาแห่งสหประชาชาติ รัฐบาลเม็กซิโกและอีกหลายหน่วยงาน มีประเด็นเกี่ยวกับการเพิ่มพลังให้กับผู้หญิง เช่นในบางประเทศมีการจัดทำงบประมาณแบบสนองต่อความต้องการของผู้หญิง เพิ่มอำนาจให้ผู้หญิงมีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ในที่ประชุมครั้งนี้ ตกลงว่าต้องกระจายอำนาจอย่างแท้จริงโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่เริ่มแรก เพื่อเป็นพื้นฐานและสร้างโรงเรียนแห่งประชาธิปไตย เพราะ การกระจายอำนาจคือโรงเรียนประชาธิปไตย

คิดถึงยูเครน ต้องไปเคียฟ ตุลาการพัฒนาประชาธิปไตย ยูเครนครั้งหนึ่งเคยอยู่ภายใต้การปกครองของสหภาพโซเวียต และได้ลงประชามติประกาศเอกราชจากสหภาพโซเวียต เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2534 และที่ยูเครนเคยเป็นที่ประชุมว่าด้วยการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสที่ดีในการศึกษาเกี่ยวกับประชาธิปไตย เพราะครั้งหนึ่งเคยเป็นสังคมนิยมมาเป็นเวลานาน ที่ยูเครนเป็นระบบสภาเดียว คือ มีเพียงสภาสูง มีสมาชิก 450 คน มาจากการเลือกตั้ง 225 คน แบบสัดส่วน 225 คน มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาลและมีประธานาธิบดีเป็นผู้ให้ความเห็นชอบ เมื่อมีการเลือกตั้ง ก็ย่อมมีการแข่งขัน แบ่งขั้วทางการเมือง ทั้งฝั่งที่ฝักใฝ่ตะวันตก กับ ฝ่ายที่ฝักใฝ่รัสเซีย แต่ก็สามารถทำให้ประเทศพัฒนาได้ไปในทิศทางที่ดี มีการพัฒนาระบบสวัสดิการ เช่น รถไฟฟ้าใต้ดินที่มีความสะดวกราคาถูกราคาประมาณ 3 บาทเท่านั้น

ไอร์แลนด์ ดินแดนแห่งกวีรางวัลโนเบล ผู้หญิงเก่งและนักอนุรักษ์ ไอร์แลนด์เป็นประเทศที่เคยยากจนแต่สามารถพัฒนาก้าวสู่แนวหน้าได้เพราะการพัฒนาเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ไอร์แลนด์มีผู้หญิงไอริชนักต่อสู้ ซึ่งต่อสู้กับรัฐบาลอังกฤษ ชื่อ คอนสแตน มาร์คฟิวช ซึ่งป็นรัฐมนตรีสตรีคนแรกของยุโรป ไอร์แลนด์เป็นดินแดน คนเก่งทางกวีและวรรณกรรม สตรีคนเก่งอีกคนคือ มารี แพทริเซีย แม็คคอสลิส ประธานาธิบดีที่ได้รับเลือกมาสมัยที่ 2 และอีกเรื่องที่น่าสนใจของไอร์แลนด์ คือ การปกครองส่วนท้องถิ่น มีนายกเทศมนตรีมาแล้วกว่า 800 ปี รับผิดชอบในการพัฒนาเมือง พัฒนาคุณภาพชีวิตและความสามารถในการดำรงชีวิตของประชาชนชาวเมืองเน้นการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาเมืองที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยท้องถิ่นให้ความสำคัญในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม

เยเมนอิสราเอล: หลงเสน่ห์เยรูซาเลม นครศักดิ์สิทธิ์ อิสราเอลเป็นประเทศประชาธิปไตย ประชาชนค่อนข้างมีเสรีภาพ และยังมีกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเยรูซาเลมยังเป็นเทศบาลนครที่มีหน้าที่ดูแลเมือง ให้การเรียนรู้กับประชาชน โดยเฉพาะเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เทศบาลเยรูซาเลมมีห้องสมุด 33 แห่ง มีห้องสมุดเคลื่อนที่ 1 แห่ง มีพิพิธภัณฑ์ 24 แห่ง และยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับสุขภาพ มีโรงพยาบาล 16 แห่ง มีศูนย์สุขภาพครอบครัว 38 แห่ง มีสถานที่ดูแลผู้สูงอายุ ศูนย์คนพิการ 12 แห่ง มีศูนย์ชุมชน มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย มีระบบรดน้ำแบบหยด ซึ่งทั้งหมดดูแลโดยเทศบาลนครแห่งนี้ และมีระบบการบริหารจัดการที่ดี

อิสตันบูล เมืองหลากวัฒนธรรมแห่งสองทวีป เดิมชื่อ คอนสแตนติโนเปิล ซึ่งเป็นชื่อเก่าในสมัยโรมันหรือจักรวรรดิไบแซนไทน์ เป็นเมืองที่มีประชากรมากที่สุดในตุรกี ตั้งอยู่บริเวณช่องแคบบอสฟอรัส อยู่อยู่ระหว่าง 2 ทวีป คือ ทวีปยุโรปกับทวีปเอเชีย อิสตันบูลยังเป็นเมืองมรดกโลก ที่ดูแลโดยนายกเทศมนตรี และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเมือง อีกทั้งได้รับเลือกให้เป็นนายกิตเด่นระดับโลก ซึ่งเมืองนี้เป็นเมืองแห่งวัฒนธรรม

ศูนย์กลางการท่องเที่ยว อุตสาหกรรม และการพาณิชย์ที่แสงงดงาม มีลำน้ำไหลผ่านเมือง ซึ่งประชาชนช่วยกันอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี และที่สำคัญเมืองนี้สามารถเก็บภาษีได้ถึงร้อยละ 40 ของภาษีที่เก็บได้ทั่วประเทศ หรือนี้คือเสน่ห์ของการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นในการบริหารจัดการเมือง

ตามหานาฬิกาที่ถูกใจที่สวิสเซอร์แลนด์ ดินแดนที่อยู่กลางเทือกเขาแอลป์ มีทิวทัศน์ที่สวยงาม เป็นจุดขายของประเทศ และยังอนุรักษ์ให้คงสภาพเดิมๆ และให้ความสำคัญ สวย สะอาด สะดวก สบาย สดชื่น สำหรับรับรองนักท่องเที่ยว ที่สวิสเซอร์แลนด์เป็นประเทศเล็ก ๆ มีประชากร 7.5 ล้านคน ไม่มีดินแดนติดกับทะเล เขาใช้พลังงานจากนิวเคลียร์ ร้อยละ 42 จากพลังงานน้ำ ร้อยละ 52 และที่นี่ยังเป็นดินแดนธนาคารหรือศูนย์กลางการเงินของเศรษฐกิจที่ชอบเอาเงินมาฝาก เพื่อไม่พึ่งประสงค์ให้สังคมรับรู้ และที่นี่ยังมีสินค้าขึ้นชื่อ นั่นคือ นาฬิกา และมีของฝากที่สำคัญ คือ ช็อกโกแลต การเดินทางไปมาสะดวกผ่านระบบคมนาคมทางราง เช่นรถไฟที่สามารถผ่านอุโมงค์ไปยังเมืองต่าง ๆ จากเหนือจรดใต้ของประเทศใช้เวลา 6 ชั่วโมง ข้อที่สังเกตได้จากสวิสเซอร์แลนด์ น่าจะเป็นเรื่องบ้านเมืองที่สะอาด วิถีชีวิตแบบพอเพียง การกระจายรายได้ในประเทศ

ไต้หวันวันนี้ยังมีหวัง ไต้หวันมีไทเปเป็นเมืองหลวงศูนย์กลางความเจริญทางพาณิชย์และการศึกษาที่ไต้หวันมีเรื่องที่น่าสนใจ คือ การจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งนายกเทศมนตรีนครไทเปได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมรวมทั้งขยะของไทเป โดยมีการนัดหมายเวลาแน่นอนและชัดเจนในการเก็บขยะซึ่งประชาชนสามารถนำใส่ถุงมารอที่หน้าบ้านเวลารถขยะมาถึงจะมาพร้อมเพลงเบโธเฟน การจัดการขยะแบบนี้ขยายไปสู่เมืองต่าง ๆ และมีการเผาขยะโดยเตาเผาอุณหภูมิสูง มีการจัดการมลพิษที่ดี ในบริเวณกำจัดขยะมีการจัดภูมิทัศน์สวยงามไม่มีกลิ่น ดูไม่รู้เลยว่าป็นโรงงานกำจัดขยะ และที่สำคัญที่ไต้หวันมีการจัดประชุมเรื่องวัฏระดับประชาธิปไตยเอเชีย

เยือนฟิลิปปินส์ เพื่อไปดูเขาแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มินดาเนา มินดาเนาเป็นเกาะใหญ่อันดับสองของฟิลิปปินส์ เคยถูกปกครองของสเปนเมื่อศตวรรษที่ 16 เป็นถิ่นฐานของชาวมุสลิม หรือ โมโร ที่มีหลายเผ่าพันธุ์อยู่ด้วยกัน พวกเขาต่อสู้เพื่อเรียกร้องการเป็นอิสระมานาน เพราะถูกปกครองโดยต่างชาติมาโดยตลอด เช่น สเปน อเมริกา ญี่ปุ่นและรัฐบาลฟิลิปปินส์ มีการก่อการร้ายเกิดขึ้นเกี่ยวพันกับการก่อร้ายสากล ตั้งแต่อาบูซาฮับ พวกเขา อิสราเมีย และกลุ่มที่ต้องการแบ่งแยกดินแดนออกเป็นอิสระ คือ Moro National Liberation Front (MNLF) เมื่อไม่นานมีความตกลงในการสร้างความสมานฉันท์ มินดาเนามี 6 เขตการปกครอง แบ่งเป็น 25 จังหวัด มีเขตหนึ่งที่มีการปกครองอิสระ เป็นสถานที่ที่ชาวมุสลิมอยู่จำนวนมาก ในฟิลิปปินส์มีกระบวนการสมานฉันท์ที่สำคัญ เช่น ศาลชุมชน ที่ให้ผู้ที่ขัดแย้งกันในชุมชนเข้าสู่กระบวนการไกลเกลี่ย ซึ่งผู้ไกลเกลี่ยเรียกว่า ลูปอน ที่ผ่านการอบรมและขึ้นบัญชี ซึ่งลูปอนจะผ่านการเลือกจากคูร์ณีทั้งสองฝ่าย จำนวนฝ่ายละ 1 คน อีก 1 คนมาจากความเห็นชอบร่วมกัน รวมเป็น 3 คน หากเจรจาไม่ได้ หัวหน้าชุมชนก็จะทำบันทึกเป็นเอกสารเพื่อให้คูร์ณีนาคิดขึ้นสู่ศาล ศาลจะไม่รับผิดชอบที่ไม่ผ่านกระบวนการศาลชุมชนมาก่อน

ศรีลังกา ดินแดนชาวพุทธ ประชาธิปไตยบนความขัดแย้งที่ยังไม่ลงตัว ศรีลังกาเป็นประเทศที่เป็นเกาะในมหาสมุทรอินเดียทางใต้ของประเทศอินเดีย ที่นี้ชาวสิงหลเป็นประชาชนส่วนใหญ่และมีชาวทมิฬที่ต่อสู้เพื่อเรียกร้องอิสรภาพ ซึ่งมีความขัดแย้งออกสื่อเป็นระยะ ศรีลังกาเคยถูกปกครองโดยประเทศตะวันตก เช่น โปรตุเกส เนเธอร์แลนด์ และอังกฤษ และใช้เป็นฐานทัพสู้กับญี่ปุ่น ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และรับเอกราชเมื่อ 4

กฎหมาย 2491 มีการปกครองแบบประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุข มีวาระ 6 ปี เป็นผู้บัญชาการกองทัพ เป็นผู้นำรัฐบาล ตลอดจนรับผิดชอบงานรัฐสภา ซึ่งเป็นสภาเดี่ยว สมาชิกรัฐสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน บนพื้นฐานของระบบผู้แทนแบบสัดส่วนตามอำเภอ ศรีลังกามีพรรคการเมืองหลายพรรค มีรัฐบาลแบบผสม ไม่ค่อยมีความมั่นคงทางการเมือง ที่สำคัญที่ศรีลังกามีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยเปิดโอกาสให้ใช้ภาษาสิงหล ภาษาทมิฬ และภาษาอังกฤษ ในรัฐสภามีการใช้ 3 ภาษา มีส่วนในการแปล แม้กระทั่งในการอภิปรายในรัฐสภา

จากแม่น้ำไนล์ ถึง ปิรามิด สู่สังคมนิยมในการจัดการความขัดแย้ง อียิปต์เป็นประเทศในกลุ่มอาหรับที่ไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตด้วย มีภาษาอารบิกเป็นภาษาทางการ ศาสนาที่สำคัญ คือ อิสลาม (สุหนี่) ร้อยละ 94 คลิสเตียนคอปติก และ อื่น ๆ อีกร้อยละ 6 แม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำไนล์ นอกจากนั้นยังมีคลองสุเอซที่เป็นทางเดินเรือที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก อียิปต์มีประธานาธิบดีเป็นประมุข เป็นประเทศที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวปิรามิดและพีพีธภัณฑ์ และในดินแดนนี้มีความขัดแย้งตลอดเวลา แต่สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ตามที่อิหม่ามท่านหนึ่งกล่าวไว้ ไม่มีที่ใดไม่มีความขัดแย้ง ความรุนแรงไม่ใช่วิธีการแก้ไขปัญหา แต่หากบุคลากรที่มีสติ และปัญญาจะแก้ไขปัญหาได้ หากประชาชนมีทัศนคติที่ดี จะปรับปรุงตนเอง และปัญหาต่างๆ จะลดลง มวลมนุษย์ในโลก มาจากบิดา มารดาเดียวกัน จึงต้องมีความปรองดอง ที่สำคัญทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบ ไม่ว่าจะรัฐหรือประชาชน จึงต้องทำหน้าที่ตนเอง ต้องเผยแผ่ความสงบสุข อันทำให้ประเทศรุ่งเรืองได้

มองโกเลียยุคประชาธิปไตย ไม่ไปไม่รู้ มองโกเลียเป็นประเทศที่เปลี่ยนแปลงการปกครองจากประเทศสังคมนิยมเป็นประเทศประชาธิปไตยได้ไม่นานหลังการล่มสลายของสหภาพโซเวียต มองโกเลียได้นำระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภามาใช้ มีสภาเดี่ยว มีสมาชิก 76 คน มีพรรคการเมืองใหญ่ 2 พรรค คือ พรรคปฏิวัติแห่งชาติมองโกเลีย ที่เป็นพรรคคอมมิวนิสต์เดิม และพรรคเดโมแครต ซึ่งสลับกันเป็นรัฐบาล

ดูกระบวนการประชาธิปไตยผ่านการเลือกตั้งในลาว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นประเทศสังคมนิยม แต่มีชื่อประเทศที่ประชาธิปไตย สิ่งที่น่าสนใจคือประชาชนชาวลาวมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติลาว มีวาระดำรงตำแหน่ง 5 ปี เมื่อไม่นานมานี้พรรคคอมมิวนิสต์ได้ปกครองประเทศมาเป็นหลายทศวรรษ ได้เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่เข้ามาบริหารประเทศ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพมากขึ้น ในการเลือกตั้งมีสมาชิกพรรคคนใหม่เข้ามาเป็นสมาชิกสภาแห่งชาติลาวถึง ร้อยละ 60 มีผู้หญิงเพิ่มมากขึ้น และให้ความสำคัญในการป้องกันการทุจริต ประธานาธิบดีมาจากการเลือกของสมาชิก และประธานาธิบดีจะเป็นผู้เลือกนายกรัฐมนตรี

เวียงจันทร์วันนี้ สะท้อนการเป็นลาวยุคใหม่ในกระแสการพัฒนา ประเทศบ้านพี่เมืองน้องของไทยคือลาว ในลุ่มแม่น้ำโขงมีโครงการความร่วมมือของ 4 ประเทศได้แก่ ลาว เวียดนาม กัมพูชาและไทย เรียกว่า โครงการพัฒนาลุ่มน้ำโขง มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เวียงจันทร์ แม่น้ำโขงถือว่าเป็นแม่น้ำสายหลักของประชาชนชาวลาว ปัจจุบันในลาวมีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การผลิตไฟฟ้า หรือทางวัฒนธรรม เป็นต้น สิ่งที่น่าสนใจ คือในการเลือกตั้ง รัฐจะเป็นผู้จัดมชทาโปสเตอร์หาเสียงให้ โดยผลิตในจำนวนและขนาดเท่ากัน เวลาเลือกตั้งจะให้ประชาชนขีดชื่อคนที่ไม่ต้องการออกสถิติการเลือกตั้งเกือบครบร้อยเปอร์เซ็นต์

ศาลฮ่องกงต้องมีการประกันคุณภาพ ฮ่องกงเป็นเกาะขนาดเล็ก ซึ่งปกครองโดยอังกฤษ และอังกฤษได้ทำพิธีส่งมอบคืนประเทศจีน เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2540 โดยรัฐบาลจีนได้ใช้นโยบาย “หนึ่งประเทศสองระบบ” โดยให้ฮ่องกงปกครองตนเองอย่างอิสระ สามารถดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ การค้า การเงิน การพาณิชย์ ได้อย่างเสรี ไปอีกเป็นเวลา 50 ปี จุดเด่นของฮ่องกงที่น่าสนใจ คือ ระบบงานตุลาการหรือระบบศาล ที่ยังใช้แบบของอังกฤษ แต่ที่น่าสนใจกว่านั้น คือ มีระบบประกันคุณภาพของสำนักงานศาลตลอดจนระบบงานตุลาการทั้งหมด เพื่อประกันความยุติธรรมให้กับประชาชน ให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ มีการใช้เทคโนโลยีในการพิจารณาคดี โดยคู่ความอยู่คนละที่กันก็ได้ ศาลมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา บุคลากรของศาลตลอดจนผู้พิพากษาได้รับการพัฒนาอยู่เสมอ

ยลชานอวยพร้อมแอบดู ส.ส.เวียตนามถูกอบรม การที่ ส.ส. ถูกอบรมเนื่องจากผู้ใหญ่ของประเทศมองว่าปัญหาความขัดแย้งมาจากความไม่เข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ความขัดแย้งในข้อมูลข่าวสาร ที่ได้รับไม่ตรงกัน ความขัดแย้งผลประโยชน์ ความขัดแย้งในค่านิยม และความขัดแย้งในเชิงโครงสร้าง ต้องอาศัยการเจรจา และมองว่า ส.ส. คือกลุ่มคนที่สำคัญของประเทศ เป็นผู้ออกกฎหมาย ติดตามการทำงานของรัฐบาล และเป็นตัวแทนของประชาชน จึงควรมีความรู้เรื่องการจัดการความขัดแย้ง โดยมีวิทยากร คือ ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์ ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาลของสถาบันพระปกเกล้า ในขณะนั้น เป็นผู้บรรยาย

จากเนื้อหาทั้งหมดของหนังสือเล่มนี้ ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในมิติต่าง ๆ เช่น ประชาธิปไตยในมุมมองของสังคมนิยม ประชาธิปไตยในการเปลี่ยนผ่าน การเข้าสู่ประชาธิปไตย การจัดการความขัดแย้งด้วยประชาธิปไตย การกระจายอำนาจคือโรงเรียนประชาธิปไตย ซึ่งจากประสบการณ์จากต่างแดนดังกล่าว ถ้าผู้นำ ผู้บริหารองค์กร ภาครัฐและภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาแล้วย้อนกลับมามองประเทศไทย ก็จะสามารถสะท้อนปัญหาในประเทศไทยของเรา เป็นบทเรียน เพื่อนำไปสู่กระบวนการที่เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เฉกเช่นประชาธิปไตยสากลในประเทศที่พัฒนาแล้ว